

OPONENTSKÝ POSUDOK

habilitačnej práce ThDr. Petra Majdu, PhD., študijný odbor 2.1.13 katolícka teológia.

1. Prvá generácia biskupov Katolíckej cirkvi po páde totalitného systému v bývalom Československu nastupovala do pastierskej služby vo svojich diecézach či eparchiách po dlhej nútenej odmlke. Táto generácia mala skúsenosť kňazskej služby v čase totality, ale nemala skúsenosť s biskupskou službou, prebiehajúcou navyše v čase otvárajúcej sa slobody a demokracie. Nedostatok skúsenosti však na druhej strane nahradzovalo nadšenie za budovanie Cirkvi v nových podmienkach. Dnes môžeme povedať, že skúšku zo svojho poslania táto generácia biskupov zvládla. Jedným z prvých vysvätených biskupov na Slovensku z tejto generácie a súčasne dlhoročným čelným predstaviteľom KBS bol Mons. František Tondra na Spiši, ktorému je venovaná predkladaná habilitačná práca. Je primerané a správne, že sa angažovaný kňaz a aktuálny rektor kňazského seminára o. ThDr. Peter Majda podujal na spracovanie duchovno-pastoračného odkazu prvého spišského biskupa pôsobiaceho v po totalitných podmienkach náboženskej slobody. Z tohto pohľadu je vybraná **téma** habilitačnej práce vyhovujúca a jej spracovanie na knižné vydanie môže byť dokumentačné a súčasne inšpiratívne pre aktuálny život miestnej cirkvi.
2. Autor si stanovil **cieľ** práce v Abstrakte nasledovne: „poukázat' na interdisciplinárnu prepojenosť v službe ohlasovania [...] a poukázat' na prínos v oblasti pastoračnej starostlivosti o klérus a Boží ľud.“ V Úvode nachádzame doplnenie stanoveného cieľa o konštatáciu, že mnohé výroky biskupa Tondru boli priam prorocké (porov. s. 16). Tento cieľ sa snaží autor naplňovať v piatich na seba logicky nadväzujúcich kapitolách. Po teoretickom vstupe do problematiky ohlasovania evanjelia sa postupne venuje jednotlivým literárnym formám ohlasovania biskupa Tondru. Druhá kapitola, pojednávajúca o formácii služobníkov ohlasovania, je zaujímavá a prínosná, no nie najvhodnejšie zapadá do celkovej tematickej štruktúry habilitačnej práce. Privítali by sme aspoň výberovo uviesť v práci nejaké úryvky z homílií biskupa F. Tondru, ktoré odznali či už na púťach, alebo v elektronických médiách. Taktiež by sme vzhľadom na rozsah práce privítali jeho podrobnejší životopis. Ďalšie kapitoly č. 3., 4. a 5. sa už venujú vlastnej téme práce, čiže analýze varietných príhovorov počas dlhoročnej pastierskej služby Mons. F. Tondru.
3. Čo sa týka použitých **metód**, autor najviac využíva analyticko-syntetickú metódu. V teoretickej časti je to kompilačná metóda. Autor predstavuje čiastkovú problematiku, často cituje písomnú záchovalosť biskupa F. Tondru a následne podáva vlastný stručný komentár k prekladanému myšlienkovému obsahu. Celá práca stojí pevne na pozíciách Magistéria Katolíckej cirkvi, s ktorým autor miestami porovnáva biskupské magistérium Mons. Tondru a vyhodnocuje ho.
4. Špecifický **význam** práce možno vidieť v tom, že práca sumarizuje a dokumentuje pastiersku starostlivosť biskupa F. Tondru o zverený klérus a Boží ľud. Ide o širokospektrálny pastoračný a vodcovský záber pastiera, presahujúci rámec jednej diecézy. Prínosný je aj pohľad na verejno-spoločenskú aktivitu biskupa F. Tondru, ktorá vyplynula z jeho vzdelania, funkčného postavenia a osobných postojov z viery.
5. Po **formálnej** stránke je práca spracovaná na vyhovujúcej úrovni. Celkovo obsahuje cca 113 strán vlastného textu práce.

Nakoniec formulujem niekoľko pripomienok na jej vylepšenie. Citačné odkazy nie sú všade zarovnané do bloku. Asi nedopatrením sa minimálne na týchto dvoch miestach text práce doslovne opakuje (s. 19-20 so s. 100-101 a tiež s. 85-87 so s. 88-90. Práca neprešla zrelou jazykovou úpravou, miestami sú v nej chyby jazykového charakteru. Zoznam skratiek biblických kníh sa javí ako nadbytočný. Iné pripomienky vážnejšieho charakteru k práci neformulujem. Autorovi srdečne blahoželám.

Otázky:

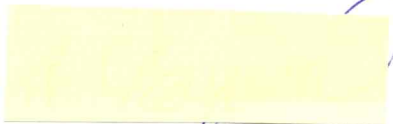
1/ V práci je uvedený aj spoločenský a sociálny aspekt pôsobenia biskupa Tondru, reagujúci na stav spoločnosti. Aký je pohľad morálneho učenia Cirkvi na korupciu, ktorá dnes výrazne presiakla do nášho spoločenského života?

2/ Ako vyšší cirkevný hodnostár mal biskup Tondra do činenia aj s Gréckokatolíckou cirkvou na Slovensku. Aký bol jeho vzťah ku gréckokatolíckym biskupom, východnému (byzantskému) obradu (o. J. Hirka a o. M. Chatur) a blahoslaveným osobnostiam Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku?

Záver:

Odporúčam, aby ThDr. Petrovi Majdovi, PhD. v zmysle § 76 Zákona č.131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a v súlade s Vyhláškou č. 6/2005 Z.z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, po úspešnom vypracovaní habilitačnej práce a po úspešnom absolvovaní habilitačného konania v študijnom odbore 2.1.13 katolícka teológia, **bol** udelený vedecko-pedagogický titul "docent" (v skratke "doc.").

V Prešove dňa 26.07.2017


Doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.

OPONENTSKÝ POSUDOK

habilitačnej práce **ThDr. Petra Majdu, PhD.**, študijný odbor 2.1.13 **katolícka teológia**.

Titul práce: PETER MAJDA: *Teológia ohlasovania biskupa Františka Tondru a jeho pastoračná starostlivosť o klérus a boží ľud*. Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta v Prešove PU, 2017, (137 s.)

1/ Štruktúra habilitačnej práce a jej stručný opis

Habilitačná práca má 137 strán. Z toho sú 3 strany venované úvodu, 3 strany záveru, na 9 stranách je uvedená literatúra. Habilitačná práca je rozdelená do 5 kapitol. Prvá kapitola: Biblické a teologické východiská teológie ohlasovania. Druhá kapitola: Formácia služobníkov ohlasovania. Tretia kapitola: Služba ohlasovania biskupa Františka Tondru prostredníctvom príhovorov ku kňazom. Štvrtá kapitola: Služba ohlasovania biskupa Františka Tondru prostredníctvom pastierskych listov a publikácii. Piata kapitola: Formy ohlasovania v Spišskej diecéze a pastoračná starostlivosť o Boží ľud.

Štruktúra habilitačnej práce je logicky navrhnutá a následne v jednotlivých častiach podrobne spracovaná. Jednotlivé kapitoly sa členia na podkapitoly. Prvá kapitola obsahuje tri podkapitoly, druhá kapitola má šesť podkapitol a tretia kapitola má päť podkapitol. Štvrtá kapitola má päť podkapitol. Piata kapitola obsahuje šesť podkapitol. Autor sa stanovenej témy pridrižiava, postupne v jednotlivých častiach ju prehľbuje a v závere práce výsledky svojich analýz sa snaží vyhodnocovať, definovať a predložiť odbornej verejnosti na ďalšie skúmanie a súčasne na aplikovanie v praxi.

Po formálnej stránke je v práci použitý správny, odborný štýl jazyka a jednotlivé výpovede sú jasne, zrozumiteľne a vedecky formulované. V práci zostalo pár chýb, či preklepov, alebo technicky zle spracovaných odstavcov, ktoré treba ešte opraviť.

2/ Vedecká hodnota habilitačnej práce

- a) *Aktuálnosť zvolenej témy.* Ponúkať správnu hodnotovú orientáciu a pomáhať pri hľadaní zmyslu ľudského života je vždy aktuálna téma. Najmä v súčasnej dobe, keď človeka obklopuje pluralizmus rôznych pohľadov, smerov a niekedy až priamych či

nepriamych nátlakov, je veľmi dôležité, aby teologická veda vedela pôsobiť v súčasnom svete interdisciplinárnym spôsobom. Príkladom takéhoto teológa bola spišský diecézny biskup, dlhoročný predseda Konferencie biskupov Slovenska a profesor najprv na Teologickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a neskôr na Teologickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktorú aj sám spolu zakladal.

Vážiť si nám treba našich predkov, najmä tých, ktorí hlboko zasiahli nielen do života Cirkvi na Slovensku, ale aj do života celej spoločnosti, preto je veľmi aktuálne vedecky spracovať a vyhodnotiť teológiu ohlasovania ako aj pastoračnú starostlivosť o klérus a o Boží ľud, tak významnej postavy na Slovensku, akou bol morálny teológ, J.E. Mons. Prof. ThDr. František Tondra.

- b) ***Splnenie sledovaného cieľa.*** Autor stanovený cieľ vo svojej habilitačnej práci splnil, nakoľko vedecky preskúmal najmä príhovory tohto morálneho teológa publikované v ACES pod názvom *Slovo otca biskupa* a jeho *Pastierske listy*, adresované veriacim, ale po ich publikovaní v tlači, boli adresované celej spoločnosti. Následne tieto *Ohlasovania* analyzoval a dospel k názoru, že morálna teológia biskupa Františka Tondru je interdisciplinárne prepojená na sociálne vedy, nakoľko vo svojom ohlasovaní za pomoci teológie vyžadoval v spoločnosti spravodlivosť ekonomickú, právnu a sociálnu. Bránil život človeka od jeho počatia až po prirodzenú smrť. Zasadzoval sa za spravodlivé usporiadanie nášho štátu, zdôrazňoval princíp spoločného dobra, princíp solidarity a subsidiarity a zdôvodňoval to za pomoci súčasnej teologickej vedy.
- c) ***Zvolené metódy spracovania.*** Autor zvolil prehľadný prístup k spracovaniu danej témy. Zvolil vhodné metódy spracovania tejto problematiky a to analyticko-syntetickú metódu a literárny výskum jeho príhovorov. Následne ich aj správne použil.
- d) ***Výsledky habilitačnej práce – prínos pre teologickú vedu.*** Autor vo svojej práci analyzoval osobnosť morálneho teológa biskupa Františka Tondru a poukázal na jeho výrazný vplyv pri tvorbe verejnej mienky a na spoločenské dianie najmä po páde komunizmu, pri delení spoločného štátu Čechov a Slovákov a pri budovaní samostatnej Slovenskej republiky po roku 1993. Prínos jeho morálnej teológie pre teologickú vedu spočíva najmä v tom, že jeho morálna teológia má *konkrétnu podobu* a dá sa dodnes používať nielen pri formácii bohoslovcov, ale aj laikov, najmä katechétov a sociálnych pracovníkov. Ďalej táto analýza nášho habilitanta môže byť veľmi osožná pri permanentnej formácii kňazov, ktorú biskup František Tondra v diecéze zaviedol hneď ako to bolo možné. Morálna teológia Františka Tondru prináša poslucháčom svedectvo nádeje, vyzýva ich k zodpovednému životu podľa Božích a cirkevných prikázaní a tak ich bezpečne vedie k opravdivému šťastiu. Dodnes z jeho morálnej teológie čerpá aj Bioetická komisia KBS, ktorú sám zakladal a bol jej dlhoročným predsedom.

3./ Kritické poznámky a podnety k diskusii.

Habilitant v závere svojej práce sám uvádza, že táto habilitačná práca nevyčerpáva nastolenú problematiku úplne, nakoľko okrem príhovorov biskupa Františka Tondru a pastierskych listov uverejnených v ACES existuje ešte ďalších 124 prednášok a 101 príspevkov, ale najmä reakcií biskupa Františka Tondru na problémy, ktoré sa v danej dobe v spoločnosti diali.

Preto sa autora habilitačnej práce pýtam:

1. Prečo ste vo svojej analýze nevzali viac do úvahy aj ďalšie publikované výstupy biskupa Františka Tondru, ale ohraničili ste sa viac-menej len na jeho príhovory ku kňazom a na jeho pastierske listy?
2. Ako by ste v krátkosti charakterizovali inetrdisciplinárnosť morálnej teológie J.E. Mons. Františka Tondru a aké základné prvky obsahuje jeho teológia ohlasovania pre klérus a aké pre Boží ľud?

Záver :

Odporúčam, aby ThDr. Petrovi Majdovi, PhD. v zmysle § 76 Zákona č.131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a v súlade s Vyhláškou č. 6/2005 Z.z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, po úspešnom vypracovaní habilitačnej práce a po úspešnom absolvovaní habilitačného konania v študijnom odbore 2.1.13 **katolícka teológia**, bol udelený vedecko-pedagogický titul “**docent**“ (v skratke “**doc.**“).

V Spišskej Kapitule, dňa 30.08.2017



prof. ThDr. PhDr. Amantius Akimjak, PhD.
TF–TI KU biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule

OPONENTSKÝ POSUDOK

habilitačnej práce **ThDr. Petra Majdu, PhD.**,

študijný odbor 2.1.13 katolícka teológia.

**„Teológia ohlasovania Biskupa Františka Tondru a jeho pastoračná starostlivosť
o klérus a Boží ľud”,**

Prešov 2017, ss. 175, PU GTF v Prešove

Úvod

Biografia w czasach dzisiejszych może mieć postać opracowania naukowego lub popularnonaukowego. Ta forma opracowania coraz częściej jest podejmowana i gości nie tylko w zbiorach indywidualnych, ale także staje się formą naukową przybliżając zasłużone postaci z różnych obszarów życia publicznego. Opracowania tego rodzaju obejmują postacie świata politycznego, kościelnego, artystycznego, naukowego i innych. W przypadku biografii o znaczących walorach poznawczych, jej autora można tytułować biografem danej postaci. Tak też mamy i w tym przypadku.

Analizując bibliografię z zakresu teologii, napotkamy na wiele tego rodzaju opracowań, które już wzbogaciły zbiory treścią życia i działalności wielu znakomitych postaci. Jedną z takich postaci, która wpisała się nie tylko w pamięć duchowieństwa Słowacji jako biskup, kapłan, duszpasterz, a przede wszystkim jako człowiek o wielkiej wrażliwości na sprawy ludzkiego życia, sprawy formacji przyszłych kapłanów, rozwoju katechezy i wychowania młodego pokolenia, był ks. bp Franciszek Tondra. To on wielokrotnie powtarzał słowa: „Ludzkie życie jest Bożym darem, a w Bożych oczach ma nieśmiertelną wartość”. Ta oto teza stała się dewizą jego życia. Był bowiem przekonany, że człowiek nie ma prawa decydować o swoim życiu, ani o życiu innych, ale o życiu człowieka decyduje Bóg. Jako przewodniczący bioetycznej Komisji Konferencji Episkopatu na Słowacji zawsze bronił praw ludzkiej osoby w każdym jej wymiarze.

Przygotowana praca habilitacyjna autorstwa **ks. dra Piotra Majdy** jest przykładem opracowania biograficznego dotyczącego znanego i jakże cenionego kapłana i biskupa nie tylko w diecezji Spiskiej Kapitulie. Okazuje się, że dziś w dobie wielkich ataków na Kościół, na autorytety, w dobie dyskusji nad formacją osobowości duchownych i działalności Kościoła, przybliżenie wyraźnych postaci jest czymś koniecznym. Słusznie powtarzał Święty Jan Paweł II, że w dobie XXI wieku bardziej potrzeba świadków niż nauczycieli. Postać ks. bpa Franciszka, to przykład świadka Chrystusowego, także po jego śmierci.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, warto bliżej spojrzeć także od strony naukowej na jego działalność, zasługi, zaangażowanie się w sprawy Ludu Bożego, sprawy formatio permanens duchownych, jego szlachetność. Pełne oddania, poświęcenia jego życia dla Kościoła, Słowacji w różnych aspektach domaga się takich opracowań.

1. K aktualności zvolenej témy

Powyższe wprowadzenie w recenzję już daje nam argument do stwierdzenia, że podjęty temat przez ks. dra Piotra Majdę, jest tematem ze wszech miar aktualnym. Odnosi się on bowiem do konkretnej osoby, konkretnego środowiska, konkretnej działalności i jej aspektów. Dziś – jak to już zostało wyżej wspomniane – w dobie toczących się dyskusji nad kształtem, formą działalności Kościoła, w dobie kreowania różnych opinii, często bezpodstawnej krytyki, czymś naturalnym, a zarazem koniecznym jest ukazywanie sylwetek osób, które z racji na swój autorytet bronią wartości, zasad, opinii. I jak wiemy, że często kreowane przez określone środowiska szkalujące Kościół opinie, winny być argumentami świadków kontrowane. Apologetyzm Kościoła najmocniej jest czyniony przez żywe świadectwa osób. Niezaprzeczalnym i niepodważalnym świadectwem w opinii środowiska w którym żył i pracował jest postawa i zaangażowanie ks. bpa Franciszka Tondry.

Autor jako członek wspólnoty Kościoła i jego wychowanek ma pełne prawo do zaświadczenia o jego wyjątkowości, a tym samym ukazania go jako aktualny wzór do naśladowania. Mając świadomość odpowiedzialności losy, historię i dzieje Kościoła Autor w słuszności podjął ten ważny i aktualny temat. Dziś w dobie kryzysu autorytetów przywołanie i spopularyzowanie takiej sylwetki osoby, i jako człowieka, kapłana i biskupa, jest bardzo cennym i ze wszech miar godnym przedsięwzięciem. Autor czyni to zarówno na bazie zebranej literatury, dokumentów źródłowych jak i świadectw osób, które miały możliwość poznać osobę ks. biskupa Franciszka. Należy z całą odpowiedzialnością stwierdzić, że praca w pełni wpisuje się w aktualność problematyki i prowadzonych kierunków badań. Ponadto chcę zauważyć, że ukazanie postaci biskupa Franciszka na tle epoki Franciszka – Ojca Świętego, jest dodatkowym argumentem i odpowiedzią wpisującą się w potrzebę dania odpowiedzi na dzisiejsze wyzwania ku dobry Kościoła w świecie.

2. K splneniu sledovaného cieľa

Głównym celem przedłożonej pracy było przybliżenie całościowego obrazu działalności życia, pedagogicznego, katechetycznego i społeczno-politycznego bpa Franciszka Tondry. Autor już w swoim początkowym streszczeniu zaznacza, że celem pracy jest zwrócenie uwagi na interdyscyplinarny charakter spójności nauczania i w służbie głoszenia Słowa Bożego. Jego znaczący wkład w rozwój duszpasterstwa, formacji duchowieństwa i ludu Bożego, stanowi jego istotne dzieło. Ponieważ jego forma duszpasterstwa jest w swym ujęciu szeroka i zróżnicowana, główny akcent Autor położył na jego posłudze głoszenia słowa Bożego, która Realizowana była głównie na dwa sposoby. Otóż pierwszym z nich były specjalne listy kierowane pod adresem duchowieństwa oraz poprzez listy pasterskie i publikacje. Kolejnym celem jego

działalności – jak wykazuje Autor dysertacji - było doprowadzenie do realizacji głoszonego słowa wraz z pełnioną opieką duszpasterską i społeczną.

Autor za pośrednictwem metody teoretyczno-heurystycznej starał się ukazać osobę biskupa Franciszka jako zacnego kapłana i wielkiego pedagoga. Ten cel starał się ukazać poprzez analizę jego dzieł jak również na podstawie świadków jego życia. Po wnikliwej lekturze dysertacji, uważam, że postawiony na początku pracy cel został w pełni zrealizowany. Rzeczywiście czytelnik łatwo i dość szybko przekona się o znaczącej i wartościowej postaci, jaką był bp Franciszek Tondra, którego także osobiście znałem i wielokrotnie z nim osobiście w cztery oczy rozmawiałem. Mogę potwierdzić, że opisana sylwetka i jego działalność są w pełni autentyczne dające rzeczywisty obraz tego wielkiego, skromnego, radosnego, pracowitego i oddanego Bogu i ludziom człowieka, kapłana, biskupa.

Słusznie Autor we wstępie do pracy zaznacza, Bp František Tondra zawsze starał się żyć według słów Jezusa Chrystusa, który powiedział do Apostołów w akcie miłości: „Dałem wam przykład (J 13, 15). Był świadomy, że jest osobą dla wielu postawioną jako przykład, stąd żył prosto i skromnie. Jego decyzje i postawy były ostrożne i jasne. Można w nim było zawsze widzieć i znaleźć przykład troskliwego ojca, który znał troski Ludu Bożego. Ponadto, kochał природę, cenił relaks w ogrodzie, żarty, i potrafił z każdym znaleźć odpowiedni poziom w dyskusji i rozmowie.

3. K zvoleným metódam spracovania

W celu ukazania zamierzonych zadań i zrealizowania wyznaczonych celów, bardzo ważnym jest dobór odpowiednich metod. Można by ogólnie powiedzieć, że Autor za pośrednictwem naukowej metody „oral history” przygotował rozprawę habilitacyjną. Metodę tę nazywa się zwykle „mówioną historią” i może być zdefiniowana jako nagrywanie, zachowywanie i interpretacja historycznych informacji, źródeł, bazujących na osobistych przeżyciach i opiniach pisanych czy mówionych. Często przybiera formę relacji z przeszłych wydarzeń widzianych na własne oczy, ale może zawierać inne elementy przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Ponadto w pracy zastosowano metodę przetwarzania analitycznego i syntetycznego zgromadzonych materiałów autorstwa ks. bpa Franciszka, które były adresowane do kapłanów, wiernych w postaci listów pasterskich, komunikatów czy innych materiałów. Ponadto znaczącą rolę w powstaniu pracy odegrały teksty artykułów publikowanych w różnych czasopiśmie i gazetach. W pracy zastosowano również metodę opisową, która pozwoliła na przedstawienie meritum zagadnienia, przedstawienia poszczególnych tez i wniosków Autor głównie na bazie tych metod przygotował rozprawę i to w sposób rzetelny, obiektywny,

przejrzysty, integralny i krytyczny. Uzyskany w ten sposób materiał badawczy został odpowiednio uporządkowany i stał się treścią niniejszego opracowania.

4. K výsledkom habilitačnej práce, pričom uvedie aké nové poznatky práca prináša (prínos vedy)

Biorąc do ręki pracę autorstwa ks. dra Piotra Majdy już na wstępie odnosi się pozytywne wrażenie z racji na jej kunszt naukowy, estetykę, merytoryczną zawartość opracowania oraz i znajomość podjętego zagadnienia - tematu. Jej strona formalna zwraca uwagę czytelnika na włożoną troskę i serce Autora – co nie oznacza, że mamy do czynienia z dziełem w pełni doskonałym.

Nie ukrywam, że po jej wnikliwej lekturze dodatkowo przekonałem się o wysokim poziomie naukowym dysertacji. Wnosi ona bowiem wiele cennych myśli, uwag, refleksji, spostrzeżeń i wniosków idących w praktyczne zastosowanie. Stawiam tezę, że praca ta jest swoistego rodzaju materiałem ukazującym model duszpasterstwa wiernych i model formacji duchowieństwa. Te dwa modele dość wyraźnie ukazane mogą, a nawet powinny stać się przedmiotem adaptacji dla współczesnych działań na tym odcinku życia.

Opracowanie to jest więc swoistego rodzaju „Współczesnym modelem formacji człowieka”. A zatem materiał ten może być wielce pomocny w pracy katechetycznej, duszpasterskiej, pedagogicznej i to na wszystkich poziomach wzrastania i edukowania. Ponadto zawarta treść w pracy jest pięknym i żywym świadectwem dla dzisiejszych kapłanów, wzorem dla każdego katechety i pedagoga, ale także wzorem życia każdego wierzącego.

Trzeba jasno powiedzieć, że przedłożona do recenzji praca nie wyczerpuje do końca problematyki zarysowanej w tytule opracowania. Zapewne cennym byłoby wejście jeszcze głębiej w problematykę i przedstawienie dalszych treści uzyskanych poprzez wywiady, rozmowy, jak i poprzez analizę dalszych tekstów źródłowych. Ponadto bardzo cennym byłoby podjęcie próby odniesienia zawartości pracy do życia praktycznego, a więc podjęcie próby akomodacji treści do dzisiejszych programów formacyjnych. Należy zauważyć, że ks. bp Franciszek Tondra jest nie tylko wzorem, autorytetem dla obecnie żyjącego pokolenia, ale może stać się takim wzorem i punktem odniesienia dla przyszłych adeptów zarówno duchownych jak i świeckich. Tego mi poniekąd zabrakło w przedłożonej pracy. Bowiem należy podkreślić, że ks. bp Franciszek winien być ukazany jako wzór dla wielu środowisk – owszem - głównie seminaryjnego, pastoralnego, pedagogicznego, katechetycznego, historycznego i ludzkiego. Był to bowiem człowiek nie tuzinkowego formatu. Powracam do słów Świętego Jana Pawła II, który apelował mówiąc: „Współczesny świat potrzebuje bardziej świadków aniżeli nauczycieli. A jeżeli słucha nauczycieli to dlatego że są świadkami”. Tak więc bardziej niż nauczycieli wiary, potrzeba jej świadków...

5. Kritika

Oceniając krytycznie przedstawioną do recenzji pracę należy dokonać jej obiektywnej i wnikliwej oceny. Należy zatem spojrzeć na przedłożoną pracę w sposób integralny. Po peanie uwag i przedstawionych pozytywnych ocenach należy odpowiedzieć na pytanie: czy i jakie mankamenty zawiera niniejsza praca. Uwagi są następujące:

1. W pracy nie wykorzystano jeszcze innych znaczących dokumentów Konferencji Episkopatu Słowacji, które by poszerzyły obraz działalności ks. bpa Franciszka Tondry.

2. Bibliografia winna być podzielona na poszczególne części czyli: źródła, literaturę przedmiotu, literaturę pomocniczą, netografię.

3. Wydaje mi się, iż mimo podjętego trudu Autora w formie ukazania pewnych wniosków, to winno być ich nieco więcej i to w sposób konkretny wyrażony wraz z ukierunkowaniem dla danego podmiotu – grupy osobowej.

4. Niektóre części pracy nie zawierają zwieńczenia, które byłoby wynikiem analizy czy refleksji danej treści. Np. rozdz I, podrozdział 1 pkt 2.

5. Na niektórych stronach brak odniesienia – przypisów, chociaż wydaje się że winny się one znaleźć np. str. 32.

6. Dopracowania przed drukiem wymaga też strona formalna, techniczna i dopracowania wymaga również strona estetyczna.

7. W wykazie skrótów chyba zbędnie zostały umieszczone skróty ksiąg Nowego i Starego Testamentu. Skróty, które są często używane i traktowane są jako oczywiste i zrozumiałe. Skróty ksiąg biblijnych – uważam – za zbędne.

1. Jakie wprost zauważalne wartości tworzyły autorytet ks. bpa Franciszka Tondry?

2. Na czym głównie była zbudowana troska ks. bpa Franciszka Tondry o życie każdego człowieka i z czego ona wynikała?

Záver:

Odporúčam, aby ThDr. Petrovi Majdovi, PhD.v zmysle § 76 Zákona č.131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a v súlade s Vyhláškou č. 6/2005 Z.z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docenta, po úspešnom vypracovaní habilitačnej práce a po úspešnom absolvovaní habilitačného konania v študijnom odbore 2.1.13katolícka teológia, bol udelený vedecko-pedagogický titul “docent“ (v skratke “doc.“).

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI
JANA PAWŁA II
WYDZIAŁ ZAMIEJSCOWY
PRAWA I NAUK O SPOŁECZEŃSTWIE
Katedra Pedagogiki Katolickiej
ul. Ofiar Katynia 6, 37-450 Stalowa Wola
tel. 748 15 642 25 77, e-mail: pedagogika@kul.pl

KIEROWNIK
Katedry Pedagogiki Katolickiej
WZPIŃOS KUL
ks. prof. dr hab. Jan Zimny

V Stalowej Woli, dňa 08 lipca 2017 roku

OPONENTSKÝ POSUDOK ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko autora práce: *ThDr. Peter Majer, PhD.*

Meno a priezvisko oponenta práce: *ks. prof. zvl. olv hab. Jozef ZIMNY*

Názov záverečnej práce: *Teologické ohlasovanie biskupa Františka Tonara a jeho pastoračná starostlivosť o klerus o Boží ľud*

Kritéria hodnotenia záverečnej práce	Max. počet bodov	Pridelený počet bodov
Obsahová stránka práce		
Celková štruktúra a spôsob spracovania práce (primeranosť k téme a cieľu práce, rozsah, vyváženosť, vnútorná nadväznosť častí práce)	10	10
Preukázanie teoretických vedomostí k danej téme	10	10
Metodologická a metodická stránka práce (identifikácia pojmov, stanovenie problémov, cieľov, úloh, výber metód, vhodnosť metodických postupov)	10	10
Analýza získaných výsledkov	25	25
Praktický prínos pre teóriu a prax	25	20
Práca s literatúrou, inými informačnými zdrojmi (rozsah, štruktúra, reprezentatívnosť, dodržanie citačnej normy)	10	10
Formálna stránka práce		
Grafická a estetická úprava	10	8
Jazyková stránka práce (štylistika, gramatika, interpunkcia)		
Pripomienky (otázky) do diskusie:		
1. <i>Jedine isprst zamerané na obsah teologického ohlasovania ks. bpa F. Tonara?</i>		
2. <i>Na čom hlavné by sa zhrnol obsah teologického ohlasovania ks. bpa F. Tonara o jeho katechetickom úlohu a z jeho svojho významu.</i>		
3.		

Práca zodpovedá – nezodpovedá požiadavkám kladeným na záverečné práce

(preškrtnite nehodiace sa)

Prácu odporúčam – neodporúčam k obhajobe

(preškrtnite nehodiace sa)

NÁVRH CELKOVÉHO HODNOTENIA PRÁCE: Celkové hodnotenie: **výborne A (1)** (93 – 100 b), **veľmi dobre B (1,5)** (85 – 92 b), **dobře C (2)** (77 – 84 b), **uspokojivo D (2,5)** (69 – 76 b), **dostatočne E (3)** (60 – 68 b), **nedostatočne FX (4)** (≤ 59 b). Zakrúžkujte:

A	B	C	D	E	FX
---	---	---	---	---	----

V *Štefan Hala*, dátum: *08.07.2017*

Podpis: 